

Plan för beredskap och civilt försvar 2023–2026

Diarienummer	Senast uppdaterad	Beslutsinstans	Processägare	Styrdokumentnummer
KS 2023/0054	2023-05-08 § 74	Kommunfullmäktige	Säkerhetschef	DK 2023:13

Dokumentets syfte

Planen anger kommunens övergripande mål och inriktning för arbetet med beredskap och civilt försvar.

Planen utgör det styrdokument som kommunfullmäktige enligt *Överenskommelsen om kommunernas krisberedskap 2019–2022*¹ ska anta senast den 31 december under den innevarande mandatperiodens första år².

Dokumentet gäller för

Samtliga nämnder och Djursholms AB.

¹ Överenskommelse om kommunernas krisberedskap 2019–2022, Dnr MSB 2018–09779, SKL 18

² Styrdokumentet är en av förutsättningarna för den statliga ersättningen med krisberedskapsarbete.

Innehållsförteckning

Utgångspunkter	3
Krisberedskap	3
Civilt försvar.....	3
Syfte med strategin	4
Omställning från några dygn till minst tre månader	4
Skydda och rädda.....	4
Övergripande mål och inriktning	4
Styrning av arbetet med krisberedskap	5
Reglemente för krisledningsnämnden.....	5
Risk och sårbarhetsanalys (RSA).....	6
Anvisning för hantering av extraordinära händelser.....	6
Rutin för utbildning och övning	6
Kommunens övergripande process för risk- och sårbarhetsanalys (RSA)	6
Uppföljning	7
Processen	7
Kommunens ambitioner i arbetet med sitt geografiska områdesansvar	7
Planering avseende beredskap inom olika områden	9

Utgångspunkter

Civil beredskap är ett samlingsnamn för krisberedskap och civilt försvar. Det civila försvaret och krisberedskapen ska förstärka varandra i gemensamma processer för samordning, planering och förberedelser. Den yttersta krisen, det vill säga ett väpnat angrepp, är dimensionerande för den civila beredskapen och mandatperiodens målsättande ambitionsnivå.

I propositionen 2020/21:30 *Totalförsvaret 2021–2025* gör regeringen bedömningen att ett väpnat angrepp mot Sverige inte kan uteslutas. Regeringen utesluter inte heller att militära maktmedel eller hot om sådana kan komma att användas mot Sverige. Utgångspunkten för planeringen av totalförsvaret bör, enligt propositionen, vara att under minst tre månader kunna hantera en säkerhetspolitisk kris i Europa och Sveriges närområde som innebär allvarliga störningar i samhällets funktionalitet samt krig under del av denna tid.³

Enligt lagen (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH) ska kommunen kunna genomföra sin prioriterade verksamhet även vid störningar, allvarliga händelser och extraordinära händelser och höjd beredskap. För att kunna göra detta behöver Danderyds kommun en god och väl avvägd beredskap.

I *Överenskommelse om kommuners krisberedskap* och i *Överenskommelse om kommunernas arbete med civilt försvar* finns grundläggande prioriteringar för kommuners åtaganden för att höja sin beredskap.⁴ Denna strategi bygger på dessa prioriteringar.

Krisberedskap

För att fullgöra kommunens åtaganden enligt LEH och annan lagstiftning måste kommunen kontinuerligt bedriva ett grundläggande arbete med krisberedskap.

Den förmåga som byggs upp för att hantera extraordinära händelser ska även vara användbar och kunna nyttjas vid händelser som inte är att betrakta som extraordinära.

Danderyds kommuns krisberedskap i fred ska utgöra den plattform som kommunens civilförsvarsförmåga ska bygga på kopplat till återuppbyggnaden av det civila försvaret.

Civilt försvar

Civilt försvar är den civila verksamhet som myndigheter, kommuner, regioner, näringsliv, det civila samhället och enskilda med flera vidtar för att förbereda Sverige för krig. Det civila försvaret ska även bidra till att stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera svåra påfrestningar på

³ Regeringen, (2020), Proposition 2020/21:30 Totalförsvaret 2021–2025, s.68,84.

⁴ Överenskommelse om kommunernas krisberedskap 2019–2022, Dnr MSB 2018–09779, SKL 18/ och Överenskommelser om kommunernas arbete med civilt försvar 2018–2020 med revideringar till och med 2022, Dnr MSB 2021–13778/SKL 21/01510.

samhället i fredstid såsom pandemier och cyberattacker, liksom effekter av klimatförändringar såsom skogsbränder och översvämningar.

I fredstid utgörs verksamheten av beredskapsplanering och förmågehöjande åtgärder. Under höjd beredskap och ytterst krig utgörs verksamheten av nödvändiga åtgärder för att upprätthålla målet för Sveriges civila försvar.

Syftet med planen

Denna plan har två syften;

- skapa en strategisk inriktning för arbetet med civil beredskap och
- lägga grunden för åtgärder som värnar civilbefolkningen i Danderyds kommun

Omställning från några dygn till minst tre månader

För att uppnå planen ska Danderyds kommun under mandatperioden påbörja arbetet med att ställa om från att klara av en kris under några dygn till att under minst tre månader kunna hantera en säkerhetspolitisk kris i Europa och Sveriges närområde som innebär allvarliga störningar i samhällets funktionalitet samt krig under del av denna tid.

Skydda och rädda

Att värna civilbefolkningen innebär att skydda befolkningen och rädda nödlidande. I bred bemärkelse innefattar förmågan att värna civilbefolkningen verksamheter och resurser som syftar till att förhindra eller i möjligaste mån reducera sannolikheten för att människor dör, skadas eller lider i en krigs- eller krigsliknande situation.

Övergripande mål och inriktning

Danderyds kommuns övergripande mål och inriktning för arbetet med civil beredskap under mandatperioden är att:

- arbeta med att reducera och åtgärda de brister som har identifierats i kommunens risk- och sårbarhetsanalys, RSA.
- arbeta med kontinuitetsplanering och åtgärda och utöka verksamheternas robusthet och uthållighet till att omfatta även höjd beredskap.
- Planera kommunens verksamhet under höjd beredskap.

Kommunen avser att under mandatperioden:

- Genomföra mer robusta upphandlingar och avtal syftande till medvetna beslut och val angående kontinuitet i avtalad verksamhet även under extraordinära händelser och höjd beredskap.
- Anskaffa mobil reservkraft.
- Anskaffa nödvändiga förnödenheter och medicin för utökad uthållighet och kontinuitet.

- Vidareutveckla kommunens trygghetspunkter tillsammans med frivilligorganisationer, lokala näringslivet, Danderyds sjukhus, vårdcentraler och husläkarmottagningar.
- Planera nödvattenförsörjning omfattande leverans till kommunen samt intern distribution till samhällsviktig verksamhet.
- Planera och förbättra alternativa ledningsplatser under höjd beredskap samt arbeta med förbättringar av såväl säkerhetsskydd samt informationssäkerheten.
- Planera för brådskande begravingar samt under höjd beredskap på ett värdigt sätt kunna hantera ett större antal avlidna än normalt.
- Planera för evakuering av sårbara samhällsgrupper.
- Öka förmågan att fysiskt skydda civilbefolkning under väpnat angrepp genom att säkerställa skyddsrumms lokalisering, kapacitet och användbarhet.
- Öka förmågan att kunna inrikta och samordna aktörer inom kommunens geografiska ansvarsområde. Förmågan inkluderar extraordinära händelser, värdlandsstöd och höjd beredskap.
- Öka förmågan att under höjd beredskap bedriva kris- eller krigskommunikation till allmänheten samt bidra till att upprätthålla förtroende och försvarsvilja.
- Öka kommuninvånarnas medvetenhet om deras eget ansvar för hemberedskap.
- Genomföra förtroendeskapande beredskapsverksamhet riktad till allmänheten, lokala näringslivet, ideella och frivilligorganisationer. Genomföra krishanteringsforum regelbundet inklusive sektoriella workshops och diskussioner med lokala aktörer.

Styrning av arbetet med krisberedskap

Danderyds kommuns krisberedskapsarbete styrs, utöver denna plan, av ett antal övergripande dokument. Dessa dokument ska utformas för att möta de krav och förväntningar som återfinns i lagstiftning och överenskommelsen om kommuners krisberedskap, med Danderyds kommuns förutsättningar i fokus:

- Reglemente för krisledningsnämnden
- Risk- och sårbarhetsanalys (RSA)
- Anvisning för krisledning
- Rutin för utbildning och övning
- Kontinuitetsplaner

Reglemente för krisledningsnämnden reglerar kommunens krisledningsnämnds arbete.

Risk och sårbarhetsanalys (RSA) identifierar och prioriterar kommunens verksamheter, sårbarheter och förmågebrister i relation till olika scenarier. Vidare innehåller den förslag på åtgärder för att reducera sårbarheterna och för att höja kommunens förmåga att hantera oönskade händelser, vilket kommer att vara vägledande för kommunens framtida krisberedskapsarbete. Förslagen är i huvudsak utformade som utredningsförslag. RSA:n ska lämnas in till länsstyrelsen den 31 oktober vid varje mandatperiods början. Därefter ska den följas upp varje år den 15 februari.⁵ Detta följer av LEH.

Anvisning för hantering av extraordinära händelser omfattar organisation och tillvägagångssätt för kommunens krisledningsförmåga på operativ nivå med förvaltningens krisledningsgrupp. Den ska fastställas av kommundirektör senast den 31 december under varje mandatperiods första år och benämns som *Anvisning för krisledning*. ”Kommuner och landsting skall vidare, med beaktande av risk- och sårbarhetsanalysen, för varje ny mandatperiod fastställa en plan för hur de skall hantera extraordinära händelser.”⁶

Rutin för utbildning och övning ska innehålla aktiviteter för att höja kommunens krisberedskapsförmåga. Den ska beslutas av kommundirektören senast den 31 december.⁷

Kontinuitetsplaner är en plan för att kunna hantera avbrott och samhällsstörningar utan alltför stor påverkan på ordinarie verksamhet och drift och även för att kunna återgå från störning till normal drift. Kontinuitetsplanerna ska tas fram av och ansvaras för vid respektive förvaltning och åtgärder skall vidtas inom ramen för ordinarie ansvar. Förvaltningarnas kontinuitetsplaner ska sedan analyseras för att även kunna vidta kommunövergripande åtgärder.

Kommunens övergripande process för risk- och sårbarhetsanalys (RSA)

RSA-arbetet genomförs vart fjärde år och uppdateras eller korrigeras vid behov som föranleds av större förändringar i en verksamhet eller att en verksamhet upphör eller tillkommer under perioden.

Kommunens RSA ska omfatta extraordinära händelser såväl som höjd beredskap. Analysen ska samordnas med andra produkter som exempelvis säkerhetsskyddsanalys.

Kommunstyrelsen ska säkerställa att det finns en central krisledningsorganisation som leds och samordnas av kommundirektören. I detta ingår att ansvara för att krisledningsorganisationen har resurser att

⁵ Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om kommuners risk- och sårbarhetsanalyser, Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps författningssamling, MSBFS 2015:5, MSB, 2015

⁶ 2 kap. 1 § LEH lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH)

⁷ <https://www.msb.se/contentassets/7795b65965634290b10280571ac4aee6/vagledning-kommun-utbildning-och-ovningsPlanen-190307.pdf>

bedriva krishantering. Kommundirektören ansvarar lägesanalyser och ärendebereidning till krisledningsnämnden när den är aktiverad samt för att återrapportera krisledningsnämndens beslut till övriga personer i den centrala krisledningsorganisationen.

Den centrala krisledningsorganisationen ska leda krishanteringen med ett taktiskt och mer långsiktigt perspektiv.

Uppföljning

I slutet av mandatperioden ska en revision ske av RSA och rapporteras till kommunstyrelsen. RSA följs upp och revideras varje mandatperiod, utifrån kommunens resultat inom krisberedskapsområdet, samt de brister som identifierats i kommunens RSA.

Processen

Samtliga nämnder ska delta i RSA-processen. Eftersom kommunen endast har två relativt små kommunala bolag, bedöms de inte som nödvändiga i arbetet. Kommunens återkommande metod för RSA beskrivs nedan.

Kommunens RSA tas fram genom workshops med förvaltningarna under kommunledningskontorets ledning, där samhällsviktig verksamhet inledningsvis identifieras med en gradering utifrån hur länge verksamheten kan vara ur funktion utan betydande inverkan på kategorierna *liv och hälsa*, *samhällets funktionalitet*, *grundläggande värden som rättssäkerhet och demokrati*, samt *skador på egendom/miljö*. Därefter listas de samhällsviktiga verksamheternas *beroenden* till olika resurser, fortsättningsvis benämnda *kritiska beroenden*, såsom *vatten*, *elektricitet*, *framkomlighet*. Slutligen ställs tillgången till dessa kritiska beroenden mot olika scenarier där de kritiska beroendena kommer att påverkas.

Kommunens ambitioner i arbetet med sitt geografiska områdesansvar

Kommunen ingår i olika nätverk, exempelvis Samverkan Stockholmsregionen, SSR, och Mittnätverket (de nio geografiskt sammanhängande kommunerna). Genom dessa samarbetsytor samverkar kommunen med de viktigaste aktörerna i syfte att uppnå samordning.

Det geografiska områdesansvaret innebär att kommunen, under en samhällsstörning, ska verka för att samordning sker av de åtgärder som vidtas av olika aktörer för att hantera samhällsstörningen. Detta ska göras genom en inriktnings- och samordningsfunktion (ISF) som kommunstyrelsen ansvarar för att kommundirektören kan aktivera i de fall denne bedömer att en samhällsstörning har en sådan omfattning eller karaktär att ytterligare samordning mellan verksamheter krävs.

En ISF ska samordna de olika åtgärder som samtliga inblandade aktörer behöver vidta. ISF ska inte ta över ansvar från annan aktör utan ska enbart ha i uppgift att underlätta samordning i hanteringen av aktuell samhällsstörning. ISF utformas utifrån aktuell situations uppfattade behov. Vid samhällsstörningar med stor påverkan på det som ska skyddas inom

kommunens geografiska område kan även en särskild stödfunktion till ISF och kommundirektören behöva skapas.

Inriktnings- och samordningsfunktionen ska bestå av redan utsedd personal syftandes till en snabb igångsättning av funktionen.

Kommunen ska under mandatperioden inom sitt geografiska områdesansvar:

- Utveckla sitt krishanteringsforum till att omfatta flera aktörer inom kommunen.
- Utveckla diskussionsgrupper/workshops mellan kommunen, näringslivet samt ideella och frivilligorganisationer för att förenkla samordningen av aktörer vid en extraordinär händelse eller höjd beredskap.
- Under en extraordinär händelse kunna stå värd för en inriktnings- och samordningsfunktion (ISF) på lokal nivå, i syfte att verka för samordning av olika aktörers åtgärder.
- Ta initiativ till att en samlad lägesbild tas fram i samband med en extraordinär händelse och ha förmåga att kunna presentera samlad lägesbild och inriktnings- och samordningsfunktion (ISF) på lokal nivå.
- Ge aktörer som bedriver samhällsviktig verksamhet inom kommunens geografiska område möjlighet att samverka i syfte att uppnå samordning av förberedelser inför extraordinära händelser.
- Tillse att information till allmänheten vid en extraordinär händelse samordnas.
- Säkerställa att Viktigt Meddelande till Allmänheten (VMA) kan sändas via anläggningar för utomhusvarning.

Planering avseende beredskap inom olika områden

Nedanstående tabell innehåller en tentativ plan för när arbetet med olika fokusområden bör påbörjas under mandatperioden. Den är inte bindande och syftar till att ge en överblick för krisberedskapsarbetet under mandatperioden.

Planering	År	Kommentar
Utarbeta Kontinuitetsplaner	2023	Dels förvaltningsspecifika kontinuitetsplaner och dels en kommunövergripande kontinuitetsplan som omhänderta de mest prioriterade kritiska processerna och samhällsviktig infrastruktur.
Genomföra robusta upphandlingar och avtal syftande till medvetna val angående kontinuitet även under extraordinära händelser och höjd beredskap.	2023	Ska vara ett gemensamt synsätt som hela kommunens använder vid avtal.
Anskaffa mobil reservkraft.	2023– 2024	Synergieffekter bör finnas med för att kunna användas till flera objekt och verksamheter.
Anskaffa nödvändiga förnödenheter och medicin för utökad uthållighet och kontinuitet.	2023– 2024	Bör utgå från behoven i nämndernas kontinuitetsplaner.
Vidareutveckla kommunens trygghetspunkter tillsammans med frivilligorganisationer och det lokala näringslivet.	2023– 2026	Utveckling bör ske över tiden efter utvärdering från övningar, incidenter eller tillförda förmågor. Planeringen omfattar även emottagande av ett omfattande antal evakuerande personer.
Planera nödvattenförsörjning och utarbeta nödvattenplan.	2023– 2025	Bör färdigställas genom prioriteringar utifrån kontinuitetsplanerna och balanseras med hemberedskap, vattenleverans till kommunen samt intern distribution med lagrat nödvatten med lång hållbarhet, vattendunkar och organiserat personellt stöd.
Planera och förbättra alternativa ledningsplatser under höjd beredskap samt arbeta med förbättringar av såväl säkerhetsskydd samt informationssäkerheten	2023– 2026	Utveckling bör ske över tiden efter utvärdering från övningar, incidenter eller tillförda förmågor.

Planera för brådskande begravningar samt under höjd beredskap på ett värdigt sätt kunna hantera ett större antal avlidna än normalt.	2023–2024	Planeringen bör ske i nära samarbete med trossamfund och kommunen
Planera för evakuering av sårbara samhällsgrupper.	2023–2024	Evakuering omfattar såväl inom kommunen som till andra kommuner.
Öka förmågan att fysiskt skydda civilbefolkning under väpnat angrepp genom att säkerställa skyddsrumms lokalisering, kapacitet och användbarhet.	2023–2024	Förmågeökning bör ske i nära samarbete med frivilligorganisationer och fastighetsägare i kommunen vilka ansvarar för skyddsrum.
Öka förmågan att kunna inrikta och samordna aktörer inom kommunens geografiska ansvarsområde. Förmågan inkluderar extraordinära händelser, vårdlandsstöd och höjd beredskap.	2023–2026	Utveckling bör ske över tiden efter utvärdering från övningar, incidenter eller tillförda förmågor. ISF grundbemanning bör användas för snabbare tillväxt av funktionen.
Öka förmågan att under höjd beredskap bedriva kris- eller krigskommunikation till allmänheten samt bidra till att upprätthålla förtroende och försvarsvilja.	2023–2026	Utveckling bör ske över tiden efter utvärdering från övningar, incidenter eller tillförda förmågor.
Öka kommuninvånarnas medvetenhet om deras eget ansvar för hemberedskap.	2023–2024	Medvetenheten och hemberedskapen bör öka i nära samarbete mellan kommunen och frivilligorganisationer.
Genomföra förtroendeskapande beredskapsverksamhet riktad till allmänheten, lokala näringslivet, ideella och frivilligorganisationer.	2023–2026	Utveckling bör ske över tiden efter utvärdering från övningar, incidenter eller tillförda förmågor. Medierapportering samt krishanteringsforum kan användas som metoder att nå allmänheten.